

KOMMENTERET HØRINGSNOTAT

vedrørende

Lov af ændring om sundhedsloven (Udvidelse af fristen for retten til udvidet frit sygehusvalg i forbindelse med somatisk behandling)

I det følgende gennemgås de væsentligste bemærkninger til lovforslaget, som Indenrigs- og Sundhedsministeriet har modtaget i forbindelse med den offentlige høring.

1. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag om ændring af sundhedsloven har i perioden fra den 18. januar 2023 til den 1. februar 2023 været sendt i offentlig høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

3F, Advokatrådet, Alzheimerforeningen, Angstforeningen, Ansatte Tandlægers Organisation, Bedre Psykiatri, Danmarks Lungeforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Brystkirurgisk Selskab, Dansk Erhverv, Dansk Handicapforbund, Dansk Industri, Dansk IT – Råd for IT- og persondatasikkerhed, Dansk Kiropraktor Forening, Dansk Kirurgisk Selskab, Dansk Neurokirurgisk Selskab (DNKS), Dansk Neurologisk Selskab (DNS), Dansk Oftalmologisk Selskab, Dansk Ortopædisk Selskab, Dansk Psykiatrisk Selskab (DPS), Dansk Psykolog Forening, Dansk Rygkirurgisk Selskab, Dansk Samfundsmedicinsk Selskab (DASAMS), Dansk Selskab for Akutmedicin (DASEM), Dansk Selskab for Almen Medicin (DSAM), Dansk Selskab for Anæstesiologi og Intensiv Medicin (DASAIM), Dansk Selskab for Klinisk Farmakologi (DSFK), Dansk Selskab for Obstetrik- & Gynækologi, Dansk Selskab for Otorhinolaryngologi Hoved- og Halskirurgi, Dansk Selskab for Palliativ Medicin (DSPaM), Dansk Selskab for Patientsikkerhed (PSI), Dansk Selskab for plastik- og rekonstruktionskirurgi, Dansk Selskab for Retsmedicin, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Sygepleje Selskab (DASYS), Dansk Sygeplejeråd, Dansk Tandlægeforening, Dansk Thoraxkirurgisk Selskab, Dansk Urologisk Selskab, Danske Bandagister, Danske Bioanalytikere, Danske Fodterapeuter, Danske Fysioterapeuter, Danske Handicaporganisationer (DH), Danske Patienter, Danske Regioner, Danske Ældreråd, Datatilsynet, Depressionsforeningen, Det Centrale Handicapråd, Det Ethiske Råd, Det Sociale Netværk, Diabetesforeningen, Epilepsiforeningen, Ergoterapeutforeningen, Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), FOA, Forbrugerrådet Tænk, Foreningen af Kliniske Diætister, Foreningen af Radiografer i Danmark, Foreningen af Speciallæger, Foreningen af Specialtandlæger i Tand-Mund- og Kæbekirurgi, Færøernes landsstyre, Gigtforeningen, Hjernesagen, Hjerneskadeforeningen, Hjerteforeningen, HOME-START, Høreforeningen, Institut for Menneskerettigheder, Jordemoderforeningen, Karkirurgisk Selskab, KL, Kræftens Bekæmpelse, Landsforeningen af Kliniske Tandteknikere, Landsforeningen mod spiseforstyrrelser og selvskade (LMS), Landsforeningen SIND, LAP – Landsforeningen af nuværende og tidligere psykiatribrugere, Ledernes Hovedorganisation, Lev – livet med udviklingshandicap, Lægeforeningen, Lægevidenskabelige Selskaber, Muskelsvindfonden, Naalakkersuisut (Grønlands landsstyre), OCD-foreningen, Osteoporoseforeningen,

Patienterstatningen, Patientforeningen, Praktiserende Lægers Organisation, Praktiserende Tandlægers Organisation, Psoriasisforeningen, Psykiatrifonden, Psykolognævnet, Radiograf Rådet, Region Hovedstaden, Region Midtjylland, Region Nordjylland, Region Sjælland, Region Syddanmark, Retspolitisk Forening, Rådet for Socialt Udsatte, Scleroseforeningen, Sjældne Diagnoser, Sundhed Danmark, Udviklingshæmmedes Landsforbund (ULF), Yngre Læger og Ældresagen.

Lovforslaget har desuden været offentliggjort på Høringsportalen.

Dansk Selskab for Infektionsmedicin, Psykolognævnet og Patienterstatningen har meddelt, at de ikke har bemærkninger til lovforslaget.

Forbrugerrådet Tænk har meddelt, at lovforslaget ligger uden for de arbejdsområder, som Forbrugerrådet Tænk for tiden prioriterer, og at Forbrugerrådet Tænk derfor har undladt at forholde sig til lovforslaget.

Dansk Arbejdsgiverforening har meddelt, at foreningen ikke ønsker at afgive bemærkninger, da lovforslaget falder uden for foreningens virkefelt.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har modtaget høringssvar med bemærkninger fra: Dansk Erhverv og Sundhed Danmark, Dansk Neurokirurgisk Selskab, Dansk Samfundsmedicinsk Selskab, Dansk Sygeplejeråd, Danske Patienter, Danske Regioner, FOA, Gigtforeningen, Lægeforeningen og Ældre Sagen.

I det følgende foretages en gennemgang af de væsentligste bemærkninger til lovforslaget og dets bemærkninger. Ministeriets bemærkninger hertil er *kursiverede*.

2. Generelle bemærkninger til lovforslaget

Dansk Neurokirurgisk Selskab, Dansk Samfundsmedicinsk Selskab (DASAMS), Dansk Sygeplejeråd, Danske Regioner, FOA og Lægeforeningen ser overordnet positivt på en udvidelse af fristen til udvidet frit sygehusvalg i forbindelse med somatisk behandling, idet det bl.a. anføres, at det skaber bedre mulighed for prioritering af de rette patienter i sundhedsvæsenet i en tid, hvor sundhedsvæsenet er under pres.

Danske Patienter, Gigtforeningen og Ældre Sagen er overordnet bekymrede ved en udvidelse af fristen til udvidet frit sygehusvalg i forbindelse med somatisk behandling, idet det bl.a. anføres, at det foreslåede initiativ ikke vil løse de aktuelle kapacitetsudfordringer i sundhedsvæsenet.

Dansk Erhverv og Sundhed Danmark mener, at det er ærgerligt, at regeringen ser sig nødsaget til at udvide fristen for det udvidede frie sygehusvalg, så patienter fremover skal vente dobbelt så lang tid, før de får mulighed for at bruge et skattefinansieret privat alternativ.

Ministeriet bemærker, at lovforslaget følger op regeringsgrundlaget "Ansvar for Danmark" fra den 14. december 2022. Af regeringsgrundlaget fremgår det, at regeringen vil gennemføre en akutplan, som på den korte bane skal lette presset på sygehusene og nedbringe ventelisterne. Et element heri er, at behandlingsretten midlertidigt vil blive forlænget til 60 dage.

3. Specifikke bemærkninger til lovforslaget

3.1. Lovens virkningsperiode

Dansk Erhverv og Sundhed Danmark anfører, at den foreslåede periode med fordel kan forkortes for at undgå, at de forringende rettigheder går unødvendigt hårdt ud over patienterne. Det foreslås, at lovændringen skal gælde i perioden 28. april 2023 til og med den 31. december 2023. Herefter foreslår Danske Erhverv og Sundhed Danmark, at der gennemføres en statusevaluering på ventetiderne i det offentlige sundhedsvæsen med henblik på at vurdere, hvorvidt der er behov for at gennemføre endnu en afgrænset tidsperiode med en udvidelse af fristen for retten til udvidet frit sygehusvalg i forbindelse med somatiske behandling.

Dansk Sygeplejeråd bemærker, at de gerne ser, at udvidelsen gøres permanent, så det faglige skøn i forhold til patienternes behov får større vægt.

FOA mener, at det bør være en permanent ændring af behandlingsretten, så det er op til de sundhedsfaglige vurderinger, hvilke patienter der kræver særlig opmærksomhed og behandling. Der foreslås, at det kunne være en permanent forlængelse eller differentiering af behandlingsgarantien.

Danske Patienter bemærker, at hvis lovforslaget vedtages, og behandlingsretten udvides midlertidigt på det somatiske område, er det en klar anbefaling, at perioden bliver så kort som mulig.

Ministeriet bemærker, at lovforslaget følger op regeringsgrundlaget "Ansvar for Danmark" fra den 14. december 2022. Af regeringsgrundlaget fremgår det, at regeringen midlertidigt ønsker at forlænge behandlingsretten til 60 dage. Initiativet er den del af regeringens samlede akutplan som forhandles med Danske Regioner, hvori parterne er enige om, at den midlertidige udvidelse skal gælde frem til udgangen af 2024.

Dansk Sygeplejeråd bemærker, at lovforslaget vil træde i kraft den 26. maj 2023. Dansk Sygeplejeråd opfordrer til, at udvidelsen af fristen for retten til udvidet frit sygehusvalg træder i kraft snarest muligt.

Danske Regioner bemærker, at det er positivt, at der i forhold til ændringens ikrafttrædelse er taget højde for i lovforslaget, at Danske Regioner skal have tid til at forny kontrakter med privatleverandørerne.

Ministeriet bemærker, at regeringen ønsker en hurtig ikrafttrædelse af lovforslaget, da det er en del af regeringens samlede akutplan. Lovforslaget vil træde i kraft den 28. april 2023. Ministeriet bemærker, at virkningen af den foreslåede ordning vil gælde for personer, som er henvist til sygehusbehandling og udredt i perioden fra den 1. juni 2023 til og med den 31. december 2024. Ministeriet bemærker hertil, at det fremgår af lovforslagets specielle bemærkninger, at der med perioden mellem ikrafttrædelse og virkning tages højde for, at Danske Regioner har tilstrækkelig tid til at indgå nye kontrakter med aftalesygehuse.

3.2. Omfanget af lovforslagets indhold

Dansk Samfundsmedicinsk Selskab finder, at udredningsretten bør forlænges midlertidigt, idet selskabet vurderer, at udredningsretten også bidrager til en

prioritering som ikke nødvendigvis tilgodeser de sygeste patienter eller de med størst med behov.

Ministeriet bemærker, at lovforslaget følger op på regeringsgrundlaget "Ansvar for Danmark" fra den 14. december 2022. Af regeringsgrundlaget fremgår det, at regeringen ønsker, at udredningsretten fastholdes på 30 dage.

FOA bemærker, at der mangler en beskrivelse af, hvorfor den midlertidige forlængelse kun gælder somatikken og ikke psykiatrien.

Ministeriet bemærker, at udvidelsen af fristen alene gælder i forhold til somatisk behandling, da det særligt er på det somatiske område, at der er aktuelle udfordringer med lange ventelister til behandling. Dette er blevet præciseret i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Dansk Samfundsmedicinsk Selskab finder uklarhed i forhold til overgangsordningen ved start og slut ift. hvad stillingen er for borgere, der ikke er færdigudredt, men har en plan for fortsat udredning ved overgang fra en midlertidig ordning til den gamle ordning

Den foreslåede ordning vil have betydning for personer, som er henvist til sygehusbehandling og udredt. I den sammenhæng forstås ligesom efter de gældende regler, at den udvidede frist for retten til udvidet frit sygehusvalg for behandling vil gælde, når personen er endeligt udredt som beskrevet i lovens almindelige bemærkninger. Er udredningen uafsluttet vil patienten være omfattet af reglerne efter sundhedslovens § 82 b og § 87 stk. 1, hvilket lovforslaget ikke berører.

3.3. Prioritering af patienter

Gigtforeningen bemærker, at det for deres patientgruppe kan have store implikationer at vente på behandling.

Ældre Sagen bemærker, at en forlænget behandlingsret skaber en ulige balance i behandlingsmulighederne. Det bemærkes, at det er afgørende, at en vurdering af behandlingsbehov ikke alene afgrænses til enkelte diagnoser, men at der også tages afsæt i en vurdering af patientens samlede situation. Derudover bemærkes det, at der kan være en bekymring for, at en forlængelse af behandlingsretten kan give incitament til større fokus på og brug af sundhedsforsikring.

Danske Patienter bemærker, at behandlingsretten har skubbet til uligheden, fordi det primært er patienter med relativt lette sygdomsbilleder, der kan gøre brug af garantien. Det bemærkes dog, at man er uenig i, at det vil løse problemerne med lange ventelister og ulighed, hvis behandlingsretten forringes eller afskaffes. Det bemærkes, at foreningen er bekymret for, at forslaget vil medføre øget ulighed og ventetid som følge af et stigende brug af private tilbud af personer, som har private sundhedsforsikringer.

Ministeriet bemærker, at lovforslaget følger op på regeringsgrundlaget "Ansvar for Danmark" fra den 14. december 2022. Af regeringsgrundlaget fremgår det, at regeringen vil gennemføre en akutplan, som på den korte bane skal lette presset på sygehusene og nedbringe ventelisterne. Et element heri er, at behandlingsretten midlertidigt vil blive forlænget til 60 dage.

4. Andet

4.1. Evaluering m.v.

Lægeforeningen og Dansk Samfundsmedicinsk Selskab bemærker, at forslaget bør følges af en evaluering af tiltaget med henblik på fremtidige overvejelser om, hvordan behandlingsretten fremadrettet vil skulle udformes.

Ministeriet noterer sig bemærkningerne fra høringsparterne. Ministeriet bemærker dertil, at det af regeringsgrundlaget fremgår, at regeringen ønsker at forlænge behandlingsretten midlertidigt i den aktuelle situation. I det foreslåede lovforslag indgår der ikke overvejelser om, at behandlingsretten skal indrettes på en ny måde i forhold til gældende ret i dag ved lovforslagets udgangsdato den 31. december 2024.

4.2. Vedr. finansiering m.v.

Danske Regioner bemærker, at lovforslaget som følge af de eksisterende ventelister ikke vil medføre en mindreudgift for regionerne.

Ministeriet fastholder sin vurdering af, at lovforslaget vil indebære en mindreudgift som følge af forøgede fleksibilitet i regionernes tilrettelæggelse af opgaver i sygehusvæsenet og regionernes rum for prioritering med deraf afledte produktivtetsgevinster som beskrevet i lovforslagets bemærkninger.

Ældre Sagen bemærker, at der kan være øgede økonomiske konsekvenser for kommunerne i forhold til øget behov for hjælp genoptræning, pleje og behandling som resultat af, at retten til behandling forlænges.

Ministeriet er enige i, at lange ventetider generelt kan have afledte økonomiske konsekvenser, og bl.a. derfor skal ventetid til behandling for patienter nedbringes. Ministeriet bemærker derfor, at formålet med lovforslaget som en del af en samlet akutplan netop er at nedbringe ventelisterne og lette presset på sygehusene.

5. Øvrige bemærkninger

Gigtforeningen foreslår, at der sættes ekstraordinært ind med patientrettet forbyggelse i form af træning og patientuddannelse hos en fysioterapeut – et offentligt finansieret træningspas i en afgrænset periode.

Danske Patienter foreslår, at erfaringer og forslag fra patienter og pårørende tages med i det kommende arbejde med en strukturkommission og det nationale prioriteringsråd.

Ældre Sagen foreslår, at det kommende arbejde med en strukturkommission igangsættes hurtigst muligt.

Ministeriet har noteret høringsparternes forslag og bemærker, at det ligger uden for rammerne af lovforslaget.